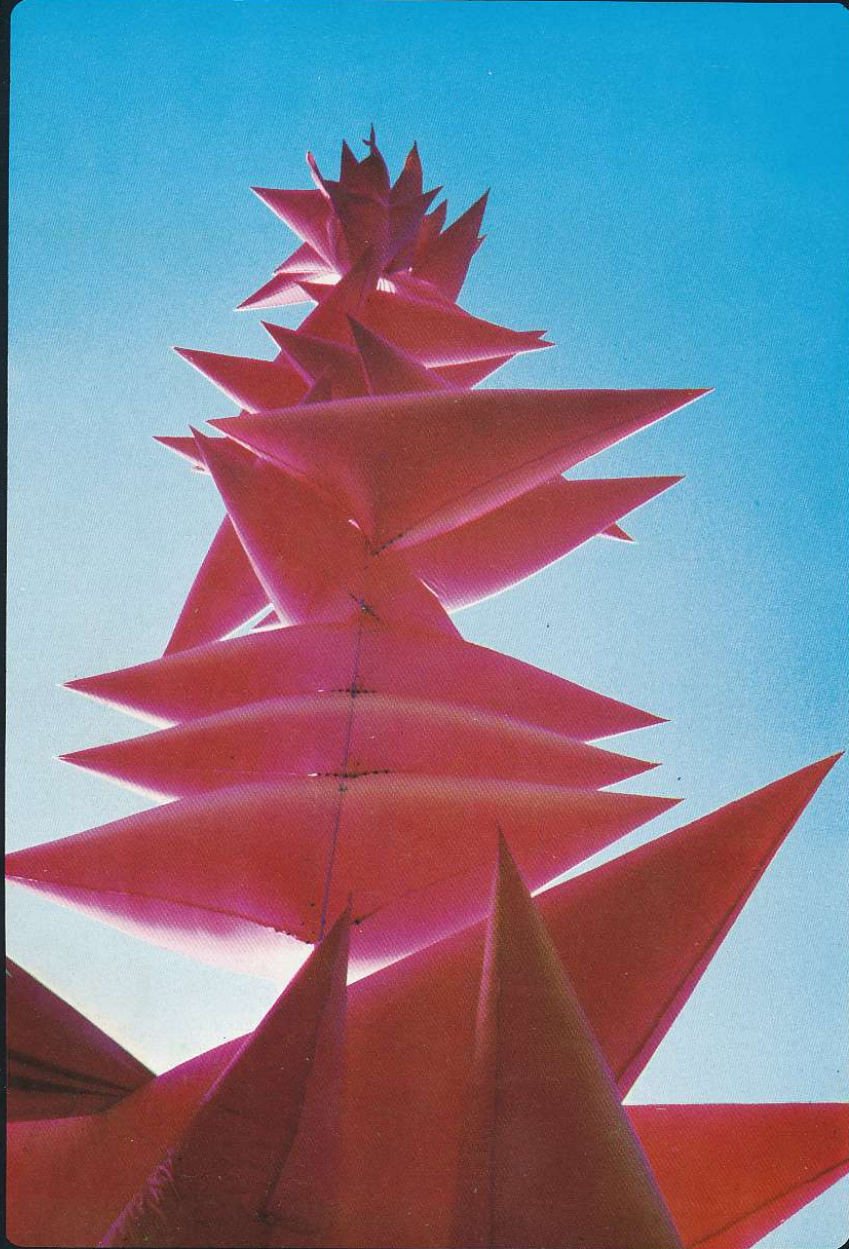

SERRA D'OR

NOVEMBRE 1972

ART D'ESDEVENIMENT

reparició de la província

per Joan Fuster

rets en l'anonimat, que fan la impressió de desconèixer en absolut la veritat del fet. La Llei empara el dret de propietat i dona totes les oportunitats per a discutir-ne les valoracions. Estem segurs que en aquest aspecte no els mancarà la solidaritat de tots els montblanquins. I d'una manera especial quan es tracti, a més a més, de valoracions humanes i sentimentals. Seria difícil, però, d'admetre que els montblanquins se solidaritzessin amb els esmentats articulistes, els quals, no hi ha dubte, han estat tendenciosament mal informats.

«Com ho és, d'absurd, el suggeriment d'un articulista que apunta que en lloc de refer les muralles i altres monuments declarats oficialment artístics i històrics, el que caldria és la creació d'una biblioteca. Coneix tan bé la vila que ignora que ja fa molts anys que n'hi ha una d'important de la Caixa de Pensions per a la Vellesa i d'Estalvi, i que la Caixa de la Diputació Provincial en restaurar un dels més nobles casals —la casa Desclergue—, n'hi instal·larà una altra.

«No seria gens difícil a cap dels articulistes o altres persones que s'interessin per les restauracions a Montblanc, de trobar a l'Ajuntament de la vila àmplia i objectiva informació, com també podrien trobar-la en qualsevol dels sotasignants, que els donarien una cordial acollida i els acompanyarien en una visita que estem segurs que els donaria una autèntica visió de tot el que és el nostre Conjunt Monumental i Artístic.

Juliol de 1972.

«Signen els montblanquins següents:

«Residents a fora: Lluís G. Alfonso i Andreu, Lluís D. Alfonso i Blasi, Josep Andreu i Abelló, Francesc Badia i Batalla, Ismael Balanyà i Moix, Marcellí Bayer i Gaspà, Francesc Bonastre i Bertran, Agustí Causí i Marsal, Antoni Cervelló i Vives, Josep M. Malet i Isanda, Josep M. Poblet i Guarro, Josep Porter i Rovira.

«Residents a la vila: Rafael Alfonso i Andreu, Anton Andreu i Abelló, Carles Andreu i Abelló, J. Baptista Cartanyà i Sanahuja, Agustí del Diego i Calleja, Joaquim Masdeu i Bayarri, Carles Masdeu i Bayarri, Xavier Ollé i Solanas Antoni Pallerola i Tosas, Josep M. Requesens i Queralt, Ramon Requesens i Queralt, Josep Rull i Huch, Tomàs Sanahuja i Folch.»

UN ARTICLE DE «L'OSSERVATORE ROMANO»

Signat per Giuseppe Carlo Rossi, parla de «Cultura e letteratura in catalano» amb una especial referència als cinc-cents primers volums d'Edicions 62.

GRANOLLERS

A Granollers, durant el mes de novembre, 1.º Concurs d'Interpretació de Música de Cambra «Josep M. Ruera», en dos grups, per a conjunts sense participació vocal i per a conjunts dedicats al conreu de la música antiga, amb participació vocal o sense, amb un premi de 50.000 pessetes per a cada grup. Aquest concurs, que serà biennal, és organitzat per l'Ajuntament.

Fa unes setmanes, en una enquesta, i a la pregunta de «quin és el problema bàsic de la cultura catalana d'ara mateix?», Tisner contestava sense embuts: «El fet d'haver-se convertit en una cultura regional». Trobo que el diagnòstic és exacte. De més a més, té l'avantatge d'estar formulat amb la paraula —un adjectiu— exacta. Algunes recusacions anteriors poden resultar més divertides, però no tan justes o ajustades: la «cultura de mel i mató», que deia Terenci Moix quan encara se sentia militant, o la «cultura» de Joan de Sagarra. D'altra banda, el criteri del diguem-ne «facultatiu» també mereix consideració a part. Al capdavall, l'Artís, si bé etat i per principis, encara podia tenir i té una concepció «no-regional» de la cultura catalana, cosa que ja no és tan clara, ni de bon tros, d'en Moix o d'en Sagarra. Els nivells de plantejament són ben diferents... Personalment, crec que l'Artís té raó, i crec que, en definitiva, resulta bastant més lamentable el regress a l'estadi «regional» que no els riscos circumstancials i fins a un cert punt excusables del «mel-mató» o el sufix «-eta». Perquè, si bé es mira, la «recaiguda», sovint, se'n presenta protagonitzada per individus —molt respectables i amics meus, no cal dir-ho— davant els quals Moix i Sagarra badarien la boca amb una perceptible i relativament líquida admiració. Es obvi que això que, per entendre'ns, anomenem «cultura catalana» no pot ser, ara com ara, cap gran cosa. Però en la mesura que podem dir «cultura catalana», no hi ha dubte que s'havia arribat a un extrem de «des-regionalització» estimable: s'hi esforçaren els modernistes i l'aconseguien els homes del Noucentisme i els seus fills. Durant l'etapa críptica de la postguerra encara en va perdurar el benefici. Després... Deixaré fetes tantes excepcions com calgui, i realment el problema no és d'excepcions, sinó de regla general: la situació és d'un descolorit i confusori to subaltern, de barreja i de dependència, de claudicació i de ximpleria, que no hi ha més remei que qualificar de «regional». Potser jo sóc més sensible al fenomen perquè me'l miro a distància: procedeix d'un petit món tristament «regional», i puc fer les comparances amb un coneixement de causa segur... Especificar els símptomes m'obligaria a senyalar amb el dit, i encara que no ho sembli, sóc una mica ben educat. No ho faré, tot i que em seria molt fàcil de posar-hi exemples preciosos. M'estimo més creure que tots estem en el secret... Ara: la situació no s'expressaria en termes interns, com una degradació o una dimissió dels qui fan la feina de la «cultura», «cultura» o alegria «mel-i-matònica» catalana. Ells, pobrets! —nosaltres, sí, no som una càpsula impermeable, que flota, vola o s'afona en la societat circumdant. D'altra manera, en som tributaris. Aquesta societat és, per

dir-ho ràpidament, «Barcelona». La clau de la qüestió, m'ho temo, és que Barcelona ha esdevingut una ciutat provinciana. Increïblement provinciana. La gent de Madrid s'espantaria, si arribés a advertir-ho. En els últims anys, entre els dispersos i anèmics cenacles literaris de Madrid, ha circulat el malentès d'una Barcelona intel·lectual metropolitana i seductora. S'hi observava i tot una mena de complex d'inferioritat. Mai, però, Barcelona —la Barcelona intel·lectual i els seus suburbis d'empresaris i de professions liberals— no havia estat tan provinciana. En darrera instància: mai no havia estat tan agenollada davant un Madrid intel·lectual, curiosament genuflex davant Barcelona. Potser això vol dir que estem empatats, i que la provincialització o el provincianisme és comú i innocentment compartit. No ho sé. En tot cas, Barcelona fa figa. Basta llegir els diaris, llegir-hi les col·laboracions —incloent-hi les meves, si vostès volen—, analitzar els conferenciants que transiten per la localitat, els llibres que maquinen les editorials, les reverències que emanen de les tarimes «manageristes»... Un pensa en la Barcelona de la Isabel Llorach: *o tempora, o mores!* Els rics de la Lliga encara comptaven amb assessors que tenien cara i ulls... Per un altre cantó, la llengua hi intervé com una frontera mordent: corrosiva. Gràcies a Déu, per cert. De la banda catalana, els recursos són mediocres i les facilitats de maniobra no han deixat de ser retallades o inhibides. Que hi prosperi el «mel-i-mató», com una infiltració fungosa, no ha de sorprendre ningú. Que decaigui en «cultura», tampoc. De la banda castellana, el panorama no és gaire més somrient: la mateixa floridura i la mateixa rellescada. Ni Moix ni Sagarra no s'hi han fixat, sembla. Si més no, no ens ho han fet saber. Hi ha el «mel-i-matón» i la «culturita» tremendament barcelonins, amb una base econòmica de gran esplendor, i vehiculats per un irrisori esnobisme d'editorials distingidíssimes. La Barcelona provinciana dona molt de si. Barcelona és una ciutat enèrgica: avui aplica gran part de la seva energia al provincianisme... Pel que fa al sector autòcton, el programa ja venia insinuat pel senyor Rubió en el pròleg de *Lo Gayter*. Un programa mínim. Avui, en la superfície de moltes actituds i de moltes apreciacions «catalanesques», fa la impressió que som contemporanis del senyor Cabanyes. Sigui dit sense mala intenció...

SALA GASPÀR
galeria d'art
consell de cent, 323
Barcelona